

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Основне академске студије права	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Основне академске студије	
Назив предмета		Правна медицина	
Наставник (за предавања)		Проф. др Зоран Ћирић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Проф. др Зоран Ћирић	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	6	Статус предмета (обавезни/изборни)	изборни
Услов	-		
Циљ предмета	<p>Развијање и овладавање основних сазнања, академских вештина и практичних способности из области Судске медицине и Судске психијатрије; теоријско и практично унапређење знања у областима оних правних института са садржајем наведених медицинских дисциплина, (урачунљивост, мере безбедности мед. карактера, пословна способност, неимовинска штета, судско-медицинска и судско-психијатријска вештачења у кривично-правној и грађанско-правној области, квалификација телесних повреда и др.), развијање креативних способности и овладавање терминологијом медицинских предмета које предмет обухвата и њихова имплементација у правним поступцима, као и овладавање методима, процесима и поступцима научних истраживања у овим граничним медицинским и правним областима, са посебним усмеравањем на савремене тенденце у овим областима.</p>		
Исход предмета	<p>Савладавањем програма предмета кроз планиране активности очекује се да студент:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Овлада основним сазнањима из медицинских области од значаја за процену правних института и појмова који у себи садрже медицинске основе; 2. Буде способљан за самостални практични и теоријски раду у правосудним органима у којима се примењују правни институти са медицинском основом, 3. Овлада појмовима медицинског карактера неопходним у практичном раду у правосуђу у кривично-правним и грађанско-правним предметима, 4. Да се оспособи да руководи доказним радњама у медицинским вештачењима у КП и ГП области, 5. Да критички сагледава правну регулативу коју предмет обухвата, као и сродних дисциплина и да створе потенцијал за учешће у креирању правних прописа и регулативе која се односи на основни предмет, 6. Стегне предуслове за перманентно индивидуално стручно усавршавање и да се што лакше укључи и дипломске студије, као и разне модалитете последипломских студија. 		
Садржај предмета			

Правна медицина, као уско стручни неправни предмет, својим предвиђеним садржајем који треба обезбеди циљеве и исход предмета има следећи садржај:

- А) **Основни део:** Медицинско вештачење у кривично-правном поступку (Судско-медицинско и судско-психијатријско вештачење). Карактеристике медицинских вештачења у правосудним поступцима (одређивање вештачења, критича оцена и степени медицинских вештачења, начини обављања вештачења, руковођење медицинским вештачењем). Карактеристике и својства медицинског вештака. Личност вештака и етичко-правни аспект вештачења. Права и дужности вештака. Судско-медицинска и судско-психијатријска експертиза у правосудним поступцима. Правно-психијатријски аспект Урачунљивости, пословне способности, неимовинске штете.
- Б) **Медицинска психологија и психопатологија:** Свест и поремећаји свести. Пажња и поремећаји пажње. Опажање и поремећаји опажања. Мишљење и поремећаји мишљења. Памћење и поремећаји памћења. Интелигенција и поремећаји интелигенције. Афективни живот човека, поремећаји у афективној сфери, значај појединих емоционалних стања у кривично правној теорији и пракси. Нагони и поремећаји нагона. Воља и вољна делатност и поремећаји вољне делатности. Мотиви и мотивација и и поремећаји мотива. (Напомена: За сваку наведену психичку функцију и њење поремећаје се разматра судско-психијатријски аспект). Агресија и агресивност-појам, облици, манифестације, агресивност и ментални поремећаји, превенција, дијагностика и третман агресивности. Личност-судско-психијатријски аспект.
- В) **Судска психијатрија: Узроци металних поремећаја. Схизофренија,** појам, облици, Судско-психијатријски (СП) аспект. **Афективни поремећаји-**појам, облици, СП аспект. **Поремећаји са суманутошћу-**појам, облици, СП аспект. **Поремећаји личности-**појам, облици, СП аспект. **Неуротски поремећаји и поремећаји узроковани стресом-**појам, облици, СП аспект. **Болести зависности-**појам, облици, СП аспект. **Психоргански синдроми-**појам, облици, СП аспект. **Ментални поремећаји настали у пеналним условима-**појам, облици, СП аспект, **Епилепсија-**појам, облици, СП аспект. **Симулација, агравација и дисимулација.**
- Г) **Судско-психијатријска вештачења у кривично правним поступцима:** Вештачења извршилаца кривичних дела, Вештачења жртава и/или сведока кривичних дела. Мере безбедности медицинског карактера. **Судско-психијатријска вештачења у грађанско-правним поступцима:** Лишавање и враћање пословне способности. Вештачење уговора и тестамената. Вештачења у поступцима развода бракова. Вештачења у радно-правним споровима. Вештачења процесне способности. Вештачења неимовинске штете.
- Д) **Судска медицина:** Срмт. Танатологија. Телесне повреде и њихов судско-медицински значај у кривичним поступцима: Механичке, Асфиктичне, Хемијске, Физичке. Вештачења телесних повреда. Квалификација телесних повреда. Механизми настанка телесних повреда и значај у правосудној пракси. Судско-медицински значај убиства и осталих кривичних дела против телесног интегритета. Судско-медицински значај сексуалних деликата. Судско-медицински значај трудноће и прекида трудноће. Судско-медицински значај саобраћајних повреда. Задес.

Теоријска настава	Предавања Индивидуална консултативна настава			
Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)	Вежбе Часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената) Истраживачки пројект (рад студената у истраживачким групама) Симулација суђења са медицинским вештачењима Присуство суђењима са медицинским вештачењима			
Литература				
1	Обавезна литература: Ђирић, З., Димитријевић Б.: <i>Основи судске психијатрије и судске психологије</i> , СКЦ, Ниш, 2009. (означени делови уџбеника који су потребни са савладавањем основног програма предмета) Јовановић, Р.: <i>Судска медицина за студенте права</i> , Нота, Књажевац, 1988.			
2	Изборна литература: Марић, Ј., Ковачевић, С.: <i>Правна медицина</i> , Правни факултет Београд, 1998. Деновић, Б. и сар.: <i>Вештачење телесних повреда</i> , Завод за судску медицину Ниш, 1998. Крстић, Б.: <i>Судска психијатрија</i> , СКЦ, Ниш, 1996. Ковачевић, Р.: <i>Форензичка психијатрија</i> , Правни факултет, Бања Лука, 2001.			
3	Допунска литература: Craft, M., Craft, A.: <i>Mentally abnormal offenders</i> , Baillire Tendam, 1985. Chiswick, D., Rosemarie, Cope.: <i>Seminars in Practical Forensic Psychiatry (eds.)</i> , Gaskell, 2001 Илић, Б.: <i>Феноменологија агресивности делинквената</i> , Свен, Ниш, 2005. Петровић, Д., Ђирић, З.: <i>Болести зависности, Клинички и судско-психијатријски аспект</i> , Графопромет, Параћин, 2007.			
4	Кривични законик Републике Србије, 2005.; Закон о наслеђивању РС; Закон о ванпарничном поступку РС; Закон о кривичном поступку РС; Породични закон РС; Ђурђић, В.: <i>Кривично-процесно право</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2006			
5	Корисне интернет адресе: - www.google.com search: Forensic psychiatry, Forensic medicine - www.google.com search: insanity defence - www.google.com search: diminished responsibility			
Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године 60				
Предавања	Вежбе	ДОН	Студијски истраживачки рад	Остали часови
45	15	15		30 консултације

Методе извођења наставе	Предавања, дискусије, теренска настава, семинари, индивидуалне консултације, истраживачки пројекат (рад студената у истраживачким групама)		
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	0-15	писмени испит	
практична настава	0-15	усмени испит	0-50
колоквијуми	0-10		
семинари	10		
Списак тема по недељама			
1		<p>Предмет, задаци и значај Судске медицине. Судско-медицинско вештачење-одређивање вештака, руковођење вештачењем, извештај СМ вештачења, вредност, критична оцена и степени СМ вештачења;</p> <p>Предмет и задаци Судске психијатрије. Судско-психијатријско вештачење-одређивање вештака, руковођење вештачењем, Судско-психијатријска експертиза, критичка оцена и степени судско-психијатријског вештачења. Судско-психијатријски вештак;</p> <p>Урачунљивост-појам, законски основи, психијатријски аспект. Разврставање менталних поремећаја у складу са законским прописима;</p>	<p>(Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 9-13)</p> <p>Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 3-7</p> <p>Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 7-11</p>
2		<ul style="list-style-type: none"> - Телесне повреде и насилна смрт - Механичке повреде-опште и посебне механичке повреде - Механичке повреде главе 	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 9-13
3		<ul style="list-style-type: none"> - Асфиктичке повреде - Хемијске повреде-тровања, Физичке повреде - Вештачење телесних повреда у кривичном поступку 	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 34-40, стр. 49-52 и 42-46, стр. 67-69
4		<ul style="list-style-type: none"> - Квалификација телесних повреда - Оштећења здравља уопште, смрт, природна и насилна смрт, типологија 	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте

			<p>смрти по узроку</p> <ul style="list-style-type: none"> - Агонија, смрт, Лешне особине, Утврђивање смрти, Мртвозорство, Обдукција леша 	<p>права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 70-72, стр. 15-19, стр. 79-81</p>
5			<ul style="list-style-type: none"> - Идентификација лешева, лешних делова, идентификација у масовним несрећама - Индентификација живих - Идентификација трагова биолошког порекла 	<p>Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 83-86, стр. 87-88, стр. 90-92</p>
6			<ul style="list-style-type: none"> - Новорођенче, чедоморство, задес, самоубиство - Убиство: КП аспект, утврђивање - Природно полно општење. Неприродно полно општење. Сексуални деликти и вештачење сексуалних деликата 	<p>Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 107-113, стр. 114-116, стр. 95-98 и 99-101</p>
7			<ul style="list-style-type: none"> - Свест-појам, поремећаји, СП аспект - Пажња, Опажање-појам, поремећаји, СП аспект - Памћење-појам, поремећаји, СП аспект 	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 19-22, стр. 25-26 и 23-24, стр. 31-33</p>
8			<ul style="list-style-type: none"> - Мишљење-појам, поремећаји, СП аспект - Афективни живот човека-појмовна одређења, разврставања, емоције, расположење, афекти - Поремећаји афективног живота човека. Значај емоционалних и афективних стања у кривично-правној теорији и пракси 	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 26-31, стр. 35-47</p>
9			<ul style="list-style-type: none"> -Нагони-појам, поремећаји, СП аспект -Мотиви и мотивација-појам, поремећаји, СП аспект - Воља и вољна делатност-појам, поремећаји, СП аспект 	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 47-51 и 55-57, стр. 51-54</p>
10			<ul style="list-style-type: none"> - Схизофренија-одређење, кл. слика, облици испољавања, СП аспект - Афективни поремећаји-одређење, кл. слика, облици испољавања, СП аспект - Поремећаји са суманутошћу-одређење, кл. слика, облици испољавања, СП аспект 	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 83-88, стр. 90-94, стр. 88-90</p>

11			<ul style="list-style-type: none"> - Поремећаји личности-одређење, клиничка слика, типологија, СП аспект - Ментална ретардација-интелигенција, одређење, разврставање, СП аспект - Епилепсија-одређење, типови напада, психички поремећаји код епилепсије, измене личности, СП аспект 	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 99-106, стр. 106-109, стр. 112-116
12			<ul style="list-style-type: none"> - Ментални поремећаји услед употребе алкохола-Акутно напито стање, патолошко напито стање, Зависност од алкохола, Психичке компликације Зависности од алкохола, СП аспект наведених стања - Ментални поремећаји услед употребе дрога-појам и дефиниција, врсте наркотика, СП аспект 	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 66-76, стр. 76-82
13			<ul style="list-style-type: none"> - Деменције-одређење, врсте, СП аспект - Симулација, агравација и дисимулација - Период малолетништва 	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 61-65, стр. 105-106, стр. 109-112
14			<ul style="list-style-type: none"> - Судско-психијатријска вештачења у кривично правној области - Мере безбедности медицинског карактера 	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 119-123, стр. 132-134
15			Судско-психијатријска вештачења у грађанско правној области	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 123-132